

**Nghiên cứu phục hồi rừng từ nhiên tố Tồn Lạp, ạng Xoài,
tỉnh BÈnh Phíc**

Phóm VŨn ấu

Phòn Vion khoa hác lờm nghiờp Nam Bé

I. ột vÈn ờ

Rõng từ nhiên hện loÓi nh hion nay cả Ỗ nghưa vớ cĩng quan trảng ợi ví ợi sèng con ngèi. Ngòli chực nỪng cung cÈp gç cĐi, óng thục vệt, cĩc lờm sộn quÝ hiómẢ chóng cĩn ợng vai trũ tÝch cùc trong phĩng hế, chềng xãi mĩn, rờa trời ợÈt, ợiờu hòl ngụa níc, ợiờu hòl khÝ hệu, bộ vớ mớ sinh.

Theo kỏt quộ ợĩnh giũ cĐa Cỏc phĩt triển lờm nghiờp thÈ trong 8,252 triệu ha rõng từ nhiên cĐa níc ta hion nay cả 5,181 triệu ha rõng lĩ rẻng thềng xanh, trong ợã rõng giũ chióm 567.500ha (11%), rõng trung bÈnh 1.717.000ha (33,1%) vĩ rõng nghiỏ 2.896.300 ha (55,9%). Rõng giũ cĩn khộ nỪng cung cÈp gç phđn lĩn nũm ẽ vĩng xa, vĩng sừ khã khỪn hióm trờ khõng thục tòn cho cĩc phỪng tòn giao thõng. Trong đion tÝch rõng nghiỏ thÈ cả ợn cộ triệu ha ợĩ trờ nờn kiỏt chừ cĩn cõy chại lỏp sỏp, xen kỹ nhÔng lợ trềng cá mảc, lĩc ợc cĩn nhÔng cõy gç tha thít ẽ tđng cao 15- 20m, cõy mỦ giec giềng cũ giũ trÈ kinh tỏ cĩn rÈt Ýt, tũ sinh rÈt kỦm, ợa phđn lĩ cõy tÓp. Nhiờu nỦi cõy rõng chừ cĩn lĩ dờy leo, bõi rẹm, nhÈn bõ ngòli cĩn mết thộm thục vệt mũu xanh nhng bõn trong rõng ợĩ trờ nờn quĩ nghiỏ kiỏt, chừ cĩn thục hion ợc chực nỪng phĩng hế, nõu ợỏ đĩOn thỏ từ nhiên thÈ khõng biỏt ợn bao giẻ rõng mũ thục hion ợc chực nỪng cung cÈp gç.

Nghiờn cứu phục hồi rừng thụ sinh, nghiỏ kiỏt ợĩ ợc ngĩnh lờm nghiờp quan tồm rÈt sĩm, nhiờu cõng trÈnh nghiờn cứu khoa hác cĐa Vion nghiờn cứu, Trềng ỢÓi hác kỏt hĩp ví cĩc cũ sỏ sụn xuÈt trong ngĩnh ợĩ ợc triển khai nh ẽ vĩng Cđu Hai - Phó Thả (1964), ẽ Quú Chờu - Nghờ An (1974) vĩ Nghưa Ớln - Nghờ An (1980), Kon Hĩ Nõng - Gia Lai (1980), ẽ miờn õng Nam Bé nh Léc Ninh - BÈnh Phíc (1983), Tờy Ninh (1983), La Ngũ, Mĩ ợĩ - ạng Nai (1984), Phó Quèc - Kiỏn Giang (1984), Tĩnh Linh - BÈnh Thục (1985)Ả

Nã ợĩ khĩ thĩnh cõng vũ nhiờu loĩi cõy thÝch nghi tỪng ụng nh: Chũ nõu (*Dipterocarpus tokinensis*), rĩng rĩng mÝt gẻi tÝa (*Aglaia giganter*), gũ cau (*Quereus platy calyx*), trĩm trỜng (*Canarium album*), Giẻi xanh (*Talauma gioi*), vỜng trung (*Endospermum chinense*), gũ ợỏ (*Pasania ducampii*), re hỪng (*Cinnamomum albiforum*), lĩt hoa (*Chucracia tabularis*), lim xỦt (*Pentophorum tonkiense*), đừu rĩ (*Dipterocarpus alatus*), vờn vờn (*Anisoptera costata*), gỏ ợỏ (*afzalia xylocarpa*), sao ợen (*Hopea odorata*), sỏn mĐ (*Shorea conchinchinensis*), huảnh (*Tarrietia conchinchinensis*)Ả

Nhng rÈt tiỏc hion trềng nghiờn cứu thÝ nghiỏm ẽ nhiờu vĩng khõng ợc cÈp kinh phÝ theo dái liỏn tỏc, rĩng ẽ miờn õng Nam Bé hion trềng nghiờn cứu chừ duy trÈ ợc Ýt nỦm vĩ phđn lĩn nhÔng hion trềng nũy ợn nay ợĩ BÈ xoĩ sỏ, khõng cĩn lĩ nỦi thỪm quan hác tẹp ợỏ triển khai ụng đõng mẽ rẻng vờ sộn xuÈt.

Tỉnh BÈnh Phíc vũ đion tÝch rõng thụ sinh nghiỏ kiỏt trỏn 50.000ha, nã lĩ rõng kinh tỏ ạng thục hion chực nỪng phĩng hế, mết yỏu cđu bỏc xỏc lĩ cđn phỏi cũ nhÔng giỏi phĩp kũ thục lờm sinh tĩc óng vờ rõng mết cĩch hĩp lỖ, đỒ thục hion, bả sung vờ rõng mết tẹp ợỏn cõy phong phó cũ chÈt lĩng, sinh trềng khĩ ợỏ phĩt huy cao hỪn cho chực nỪng phĩng hế vĩ chuyỏn hoĩ, lĩm giũ, phục hồi chực nỪng cung cÈp gç trong tỪng lai. ợc sù quan tồm cĐa Hẻi ạng khoa hác tũnh, tỏ đừu nỦm ợĩ đĩnh mết sỏ kinh phÝ ợỏ triển khai ợỏ tũ nghiờn cứu phục hồi rõng thụ sinh nghiỏ kiỏt bũng kũ thục lĩm giũ rõng theo rÓch vũ đion tÝch xỏy đũng mỗ hÈnh 20 ha trỏn ợi tũng rõng lỏc tỎi khoỏn 9 tũu khu 382 thục ban quộ lỖ rõng kinh tỏ Tồn Lạp, ạng Xoài, tỉnh BÈnh Phíc.

II. PhỪng phĩp vĩ vệt liou nghiờn cứu

a. Thu thẹp cĩc t liou trĩc khĩ tĩc óng vờ rõng

- ợiờu tra lẹp danh mỏc cũ loÓi cõy gç trong khu vùc thÝ nghiỏm.
- ợiờu tra tũ sinh cũ loÓi cõy gç trong khu vùc thÝ nghiỏm.
- ợỏ phÈu đion ợÈt vĩ phòn tÝch cũ chừ tiờu hoĩ tÝnh 5 phÈu đion ỢÓi đion cho khu vùc thÝ nghiỏm.

b. Bẻ trÝ thÝ nghiỏm ngÈu nhiỏn theo rÓch tẻi thiỏu cũ 3 lĩn lập vũ 2 nghiỏm thục.

- Cõy trong rÓch vũ tũn rõng cõy bõi lỏp sỏp cũ chừu cao 6-8m.
- Cõy trong rÓch vũ tũn rõng cõy bõi lỏp sỏp cũ chừu cao 6-8m vĩ cũn rỏi rĩc cõy gç cũ tũn che trỏn cao 15- 20m.

c. RÓch bẻ trÝ thÝ nghiỏm theo hĩng õng Tỏy. chừu rẻng cĐa rÓch 4m ợc chậ tỎn bẻ cõy bõi, dờy leo, cá dÓi, tre gai, chừ chỏa lÓi cõy tũ sinh cũ giũ trÈ kinh tỏ, tỎo ợiờu kion ợỏ lĩnh sĨng lỏt xuềng cho cõy trạng, trỏn rÓch bẻ trÝ mết hĩng cõy, cõy cũch cõy 4m, rÓch chỏa cũ chừu rẻng 6m ợc phĩt lượng tre gai, dờy leo, cá dÓi, khoỏn cũch giỎa cũ hĩng cõy lĩ 10 m, hẻ trạng ợc ợỏ vũ kÝch thĩc 50x 50x 50cm. Cõy ợc trạng vờ thĨng 8/ 1998. ợỏ đion tÝch lha rõng từ nhiên lĩm ợi chụng khõng tĩc óng.

d. Hĩng nỦm ợỏ ợỏm sinh trềng cõy trạng thu thẹp cũ sỏ liou D gẻc, H vớ t ngỏn, tÝnh tỎn sỏ liou theo phỪng phĩp thềng kỏ tỎn hác.

e. Vệt liou ợỏ vờ thÝ nghiỏm lĩ cũ loÓi cõy gç cũ giũ trÈ kinh tỏ, cũ ngụa giềng ợc giec Ủm trong vĩng õng Nam Bé, ợa phđn lĩ cõy bõn ợỏ, mết sỏ Ýt lĩ cõy nhẹp nẻi ợĩ ợc khộo nghiỏm tỏ nhiờu nỦm vĩ hion nay ợĩ cũ ngụa giềng, cõy con giec uỦm trong bđu mĩng PE. Cũc loĩi cõy tham gia trong mỗ hÈnh lĩ:

Đừu níc	<i>Dipterocarpus alatus</i> Roxb.
Sao ợen	<i>Hopea odorata</i> Roxb.
Vờn vờn	<i>Anisoptera costata</i> Korth.
Chũ chừ	<i>Parashorea stellata</i> Kurz.

Gà óá	<i>Azalia xylocarpa</i> Craib.
Giếng hững	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz.
Muàng ọen	<i>Cassia siamea</i> Lam.
Lim xanh	<i>Erythrophloeum fordii</i> Oliv.
Xì cô	<i>Khayasenegalensis</i> A. Juss
Xì cô lĩ nhá	<i>Swietenia microphylla</i> Cam.
Giĩ ngũa	<i>Swietenia macrophylla</i> King.
Chiều liểu	<i>Ternrinalia superba</i>
Trĩm trỔng	<i>Canarium album</i> Roesusch

III. Kết quả nghiên cứu

Mỡ hỄnh thỠ nghiờm lĩm giũu rồng múi trĩon khai ọc 3 nỪm, ọang trong thêi kú theo dài, thu thẹp sè liou, ọồ tỉ sỷ ọc tăng kết vào ọdu nỪm 2000.

BỘng 1. Sinh trẽng cờy trạng
(Sè liou ọo ọỏm thỈng 8/ 1998 vừ thỈng 12/ 2000)

STT	Loài cờy	Trạng 8/1998		Ớo sinh trẽng 12/ 2000							
		H (m)	D (cm)	RỚch chõa cao 6-8m				RỚch chõa cao 15-20m			
				H (m)	?H	D (cm)	?D	H (m)	?H	D (cm)	?D
	Dđu rĩ	0,82	0,8	2,23	0,60	3,2	1,0	1,63	0,35	2,0	0,5
	Sao ọen	0,75	0,6	1,96	0,52	2,2	0,7	1,63	0,38	1,7	0,5
	Vờn vờn	0,72	0,8	2,30	0,68	3,0	0,9	1,88	0,49	2,1	0,5
	Chỗ chừ	0,45	0,5	1,76	0,56	1,7	0,5	1,49	0,45	1,4	0,4
	Lim xanh	0,35	0,4	3,27	1,25	3,4	1,3	2,21	0,79	2,4	0,8
	Muàng ọen	0,55	0,5	5,89	2,29	5,4	2,1	3,17	1,12	2,4	0,8
	Gà óá	0,88	0,9	2,19	0,56	2,6	0,7				
	Giếng h- Ổng	0,90	0,9	2,51	0,69	3,0	0,9				
	Xì cô	0,95	1,1	4,07	1,34	5,4	1,8	2,97	0,86	3,3	0,9
	Xì cô lĩ nhá	0,95	1,2	3,64	1,15	4,6	1,4				
	Giĩ ngũa	0,98	1,2	3,78	1,20	4,6	1,4	2,63	0,71	3,3	0,9
	Chiều liểu	0,75	0,6	4,11	1,44	5,8	2,2	2,89	0,92	3,5	1,2
	Trĩm trỔg	0,78	0,7	1,78	0,42	2,3	0,7				

Qua sè liou thu thẹp ọc bộng 1 ta thỂy:

- Cờy trạng trong cỂ rỚch mỈ tđng rồng ề rỚch chõa cao 6-8m sinh trẽng vừ trúi so vừ cờy trạng trong cỂ rỚch mỈ tđng rồng ề rỚch chõa cỂn lỚi líp cờy gặ ề tđng cao 15-20m.

- CỂ loài cờy nh đđu rĩ, sao ọen, vờn vờn, chỗ chừ, gà óá, giếng hỔng lĩ cỂ loài cờy bọn ọỂa, tríc ọờy chỠnh trờn mọnh ọỂt ề vừng nỷ ọỉ cầ chỏng, giề ọờy ọa trề lỚi trạng vừ cỂ rỚch, trong giai ọoỔn theo dài mỂy nỪm ọdu chỏng tá ra sinh trẽng khỈ chẹm ngay cộ trờn cỂ rỚch tỚo cho chỏng cầ ọỂ lĩnh sỈng.

- CỂ loài nh lim xanh, chiều liểu, muàng ọen, giĩ ngũa, xì cô, xì cô lĩ nhá trạng trong rỚch, ọc xỏ lỠ cầ ọỂ lĩnh sỈng chỏng tá ra sinh trẽng khỈ, ?H = 1,15m (xì cô lĩ nhá) ọỏn ?H = 2,29m (muàng ọen), cỂ biot cầ nhỔng cờy thụen lừi vừ đnh đng khoỈng, múi chừ trạng ọc đđn 3 nỪm mỈ chiều cao vót ngắn ọỉ ọỚt ọc 8m, ngang vừ tỈn rồng cỂn lỚi ề rỚch chõa.

- Cờy lim xanh ọa vừ trạng trong rỚch thố hion mét cỂch khỈ ọạc biot, chỏng cầ tỈn lỈ xanh quanh nỪm, ngay cộ trong nhỔng thỈng mỈa khỗ khỔc nghiot, gà óá, giếng hỔng đong trời hỏt lỈ thỂ lim xanh vỂn ra chại non, vỂn sinh trẽng.

- NhỂn chung, cỂ loài cờy ọa vừ trạng trong rỚch do bỂ tỈn rồng cỂĐa rỚch chõa chỈn Ụp nờn chỏng cầ xu thỏ vỪn lỏn sinh trẽng vừ chừu cao mỔnh hỪn vừ ọeng kỠnh, từa cỂnh từ nhừn mỔnh hỪn.

- CỂ rỚch chõa ọc phỈt lựng đờy leo vừ ọỏ thọi cỂ cờy phi mọc ọỠch nờn thồng thỔng hỔn, mỗi trẽng ọc cội thion, líp cờy tỈ sinh từ nhừn nỷ ọc nhỔng ọờu kion thụen lừi chỏng phỈt trĩon khỈ hỪn, ọỉ khỪi đey ọc tiòm nỪng vèn cầ cỂĐa rồng.

IV. Thọp lựn vừ kết lựn

+ Mọc ọỠch cỂĐa lĩm giũu rồng lĩ duy trỀ vừ phỈt huy ngỷ cỂng cao tỂc đong phỈng hế cỂĐa rồng từ nhừn quỠ giũ, tẹn đong sừ hẹ trỈ cỂĐa nờn rồng cò vừ cờy trạng múi ọỏ xờy đùng rồng vừ cờy trạng lĩm giũu chừm u thỏ, hẹn lỚi vừ cờy sỔn cầ trong từ nhừn. Song ọỏ ọỉ ọỏn thỈnh cỜng thỂ vừc tỂc ọeng vừ rồng phỏi hỏt sục từ mù, phỏi ọc coi lỈ bion phỈp kừ thụet thòm canh, phỏi giỏi toạ ọc nhỔng mừu thỪn nộv sinh giỎa thòm thục vệt hion cầ vừ cộ hơ ọeng vệt, cỜn trỈng, vi sinh vệt cỂĐa rồng vừ cờy trạng múi trong giai ọoỔn phỈt trĩon cỂĐa cờy trạng.

+ CỂ giỏi phỈp kừ thụet tỂc ọeng vừ rồng ọỏ Ứn giỏn hỏi vừ mạt tá thỈnh, tỪng thòm cỂ loài cờy cầ giũ trỂ kinh tở

cao, sinh trng nhanh, phĩ hĩp vĩ sinh thĩĩ, tÓo ra nhÓng nhĩm sinh thĩĩ ợc rĩng phĩĩ trĩĩn bĩn vÓng lĩ vĩĩn ợc cũn ợc tiĩp tĩc quan tĩm.

+ Lĩm giữ rĩng trĩn nĩn rĩng thụ sinh nghiĩ kiĩt, dÓng rĩng lb vĩ Ic, theo phĩĩng phĩĩp mẽ rÓch, tuy mũ trĩĩn khai ợc 3 nĩm, nhĩng qua sinh trĩng cĐa cĩy trĩng mũ vĩ 13 lĩĩ cĩy ợa vĩĩ trĩng thĩĩ nghiĩm, kĩt quĩ rĩĩt khĩ quan, rĩĩt cũ trĩĩn vĩng. Cĩng trĩĩn cũn ợc tiĩp tĩc ợđũ t theo dĩĩ ợc hoĩĩn thĩĩn vĩĩ cĩng nghiĩ, sĩm ợa vĩĩ ụng dĩng phĩĩ trĩĩn mẽ rĩng vĩĩ trong sĩn xuĩĩt cĐa nghiĩ.

Tĩĩ liũ tham khĩĩ chĩĩnh

- 1 - Baur. Geoge, 1976. Cũ sũ sinh thĩĩ hĩĩ kinh doanh rĩng ma. Vĩĩng Tĩĩn Nhĩĩ dĩĩch, Nhĩĩ xuĩĩt bĩn KHKT.
- 2 - Nguyĩn Vĩĩn Trĩĩng, 1986. Thĩĩm canh rĩng tũ nhiĩn. Nhĩĩ xuĩĩt bĩn nĩng nghiĩp.
- 3 - Bĩĩ Lĩĩm nghiĩp, 1993. Quy phĩĩm cũĩ giĩĩ phĩĩp kũ thụĩt lĩĩm sinh ĩĩp dĩng cho rĩng sĩn xuĩĩt gĩĩ vĩĩ tre nũa.
- 4 - Vĩĩ Xuĩĩn ợĩ, 1985. Cũĩ giĩĩ phĩĩp tĩng hĩĩp khai thĩĩc ợĩm bĩĩ tĩĩ sinh cĩĩ tÓo vĩĩ trĩng rĩng cĩĩ gĩĩ lĩĩn, gĩĩ quĩĩ ẽ miĩĩn ợĩng Nam Bĩĩ (04.01.01.03)- Bĩĩĩ cũĩĩ khoa hĩĩc.

[Quay lĩĩ](#)